

ТРАВМАТОЛОГІЇ ТА ОРТОПЕДІЇ Національний інститут НАМНУ. Заснований 1919 у Києві під назвою Будинок скаліченої дитини. Залежно від завдань та напрямів науково-практичної діяльності назва неодноразово змінювалася: від 1924 — Всеукраїнський дитячий ортопедичний інститут, від 1931 — Український інститут травматології та дитячої ортопедії, від 1934 — Український НДІ ортопедії та травматології, від 1965 — Київський НДІ ортопедії, від 1992 — Український НДІ травматології та ортопедії, від 2000 — Інститут травматології та ортопедії НАМНУ. 2024 присвоєно статус національного. У структурі Інституту — відділи кістково-гнійної хірургії, травматології та ортопедії дорослих, захворювань суглобів у дорослих, реконструктивної ортопедії та травматології дитячого і юнацького віку, хірургії хребта зі спінальним (нейрохірургічним) центром, патології стопи та складного протезування, спортивної та балетної травми, мікрохірургії та реконструктивно-відновної хірургії верхньої кінцівки, пошкоджень опорно-рухового апарату та проблем остеосинтезу, лабораторія біомедичної інженерії, Науково-практичний центр тканинної та клітинної терапії. Функціонує поліклінічне відділення, яке щорічно надає допомогу понад 30-ти тис. пацієнтів. В Інституті працюють 750 співробітників, з яких 103 науковці (1 академік та 1 член-кореспондент НАМНУ, 35 докторів та 51 кандидат наук, 17 професорів). Серед відомих учених — [І. Фрумін](#), [Г. Фруміна](#), [І. Алексеєнко](#), [О. Елецький](#), [Б. Бабич](#), [З. Шнейдеров](#), [М. Воробйов](#), [Г. Ємець](#), [В. Захаржевський](#), [А. Озеров](#), [Г. Лихвар](#), [М. Панченко](#), [Ф. Богданов](#), [І. Талько](#), [О. Бухтіаров](#), [В. Стецула](#), [В. Фіщенко](#), [А. Кризь-Пугач](#), [А. Бруско](#), [Є. Меженіна](#), [І. Вернигора](#), [В. Гонгальський](#), [І. Шумада](#), [Г. Гайко](#), [О. Міхневич](#), [С. Страфун](#) та ін. За період функціонування Інститут отримав вагомі наукові здобутки в лікуванні вроджених та набутих деформацій кісток і суглобів, кістково-суглобового туберкульозу, травми та її наслідків, вогнепального, післятравматичного й гематогенного остеомієліту, дегенеративно-дистрофічних уражень суглобів і хребта, ревматоїдного поліартриту, а також медичній реабілітації, пересаджуванні кістково-хрящових трансплантатів, репаративній регенерації кісткової тканини. Розроблено та впроваджено в клінічну практику засоби і технології стабільно-функціонального остеосинтезу, ендопротезування суглобів, реконструктивно-відновних операцій при вроджених і набутих деформаціях опорно-рухового апарату, тканинної та клітинної терапії при розладах репаративної регенерації, мікрохірургічні методи

лікування тяжких наслідків травм із дефектами нервів, м'яких тканин і кісток, реабілітації хворих ортопедично-травматологічного профілю. Серед основних напрямів наукових досліджень на сучасному етапі — реабілітація хворих із бойовою поліструктурною травмою кінцівок; розроблення методів ранньої діагностики та лікування дегенеративно-дистрофічних, запальних і диспластичних захворювань суглобів у віковому аспекті, ендопротезування суглобів; розроблення методів профілактики і лікування гнійних уражень кісток і суглобів (гематогенних, після травм та бойових ушкоджень); обґрунтування технології лікування та реабілітації хворих з наслідками тяжких травм кінцівок і хребта; лікування вроджених та набутих захворювань опорно-рухового апарату в дітей; вивчення медико-соціальних аспектів травм та захворювань опорно-рухового апарату в спортсменів; розроблення методів діагностики, лікування та реабілітації хворих з ураженнями і захворюваннями хребта; застосування технологій регенеративної медицини у лікуванні пацієнтів із захворюваннями, травмами, а також наслідками травм опорно-рухового апарату; впровадження мікрохірургічних технологій у лікуванні післятравматичних дефектів тканин (м'язів, шкіри, кісток та суглобів); проектування та виготовлення індивідуальних макетів-прототипів методом 3D-друку для передопераційної підготовки та індивідуальних навігаційних систем у надскладних пацієнтів. Від 2000 Інститут видає «[Вісник ортопедії, травматології та протезування](#)» (2023 перейменований у «[Terraorthopaedica](#)»). У різні роки Інститут очолювали [І. Фрумін](#), [О. Затонська](#), [Г. Скосогоренко](#), [М. Воробйов](#), [М. Дудко](#), [І. Алексеєнко](#), [К. Клімов](#), [Н. Мусієнко](#), [Є. Меженіна](#), [І. Шумада](#), [Г. Гайко](#), нині директор — [Ю. Поляченко](#) (від 2019).

Рекомендована література

1. Шумада І. В., Гайко Г. В. Очерк истории развития Украинского научно-исследовательского института травматологии и ортопедии (1919—94). 1994;
2. ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України» 90 років: миттєвості життя, наукові та практичні звершення. 2009;
3. Державна установа «Інститут травматології та ортопедії НАМН України» — творчий шлях у сто років. 2019 (усі — Київ).

[С. С. Страфун](#)

Бібліографічний опис:

Травматології та ортопедії Національний інститут НАМНУ / С. С. Страфун // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-891777>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).